

BESTSELLER PRODUCENTKY SERIÁLU KOSTI

KATHY REICHS

TOP
Krimi

SMUTNÝ
PONDELOK

SMUTNÝ PONDELOK

Kathy Reichs

SMUTNÝ
PONDELOK

Z angličtiny preložil
Patrik Roľko

slovar

Copyright © Temperance Brennan, L. P. 2004
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2015
Translation © Patrik Roľko 2015

ISBN 978-80-556-1382-6

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat' ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými a ani vo forme fotokópií, nahrávok, ani prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Venujem svojej mladšej sestre
Deborah Minerovej.
Mojej Harry.*

Ďakujem, že si vždy nablízku.

Pondelkové ráno roztrhá mi spánok dychom ľadovým...

John Phillips, The Mamas and the Papas

1

*Pondelok, pondelok,
nikto netuší, aký bude jeho krok...*

V hlave mi práve znela melódia tejto piesne, keď sa v stiesnenom podzemnom priestore okolo mňa ozval výstrel.

Zdvihla som zrak a uvidela som svalstvo, kosti a vnútornosti. V tom okamihu sa rozprskli na kamennej stene necelý meter odo mňa.

Znetvorené telo zostalo chvíľu na mieste ako prilepené, potom skĺzlo na zem. Na stene zostala krvavá šmuha s chlpmi.

Na líci som pocítila teplé kvapôčky. Utrela som si ich hánkou. Na rukách som mala rukavice, ako vždy.

V podrepe som sa otočila smerom k miestu, odkiaľ vyšiel výstrel.

„Assez! A dost!“

Detektív seržant Luc Claudel zvrátil obočie do hlbokého včeka, ruku, v ktorej držal služobnú deviatku, spustil k telu.

„Potkany. Diabolské plemeno.“ Claudelova úsečná, nosová francúzština prezrádzala jeho pôvod – pochádzal odkiaľsi z horného toku Rieky svätého Vavrinca.

„Hádzte do nich kamene,“ odsekla som.

„Ten potkanisko bol taký veľký, že by ich pokojne hodil naspäť.“

Hodiny strávené v podrepe v chladnom vlhkom podzemí v tento decembrový deň si vybrali svoju daň. Keď som sa chcela postaviť, kolená sa bránili bolesťou.

„Kde je Charbonneau?“ spýtala som. Pomaly som zakrúžila najprv jednou nohou, potom druhou.

„Vypočúva majiteľa. Prajem mu veľa šťastia. Ten tupec má IQ poštovej schránky.“

„On ich tu našiel?“ mávla som rukou za seba.

„Non. *Le plombier*.“

„Čo robil inštalatér v pivnici?“

„Ten chytrák si všimol padacie dvere vedľa misy a rozhodol sa preskúmať pivnicu, vraj aby zistil, kadial' vedie odpadové potrubie.“

Pri spomienke na vlastný zostup po tom vratkom schodisku som si v duchu položila otázku, prečo by niekto čosi podobné podstúpil dobrovoľne.

„Kosti ležali na povrchu?“

„Tvrdí, že zakopol o niečo, čo trčalo zo zeme. Presne tam.“ Claudel mykol bradou smerom k plytkej jame na mieste, kde sa južný múr dotýkal špinavej podlahy. „Vytiahol to a ukázal majiteľovi. Spoločne si zašli do miestnej knižnice a vyhľadali si anatomické atlasy, aby zistili, či je tá kosť ľudská. Vybrali si ten s najkrajšími farebnými obrázkami, keďže ani jeden z nich očividne nevie čítať.“

Už som mala na jazyku ďalšiu otázku, keď vtom nad nami čosi cvaklo. Obaja sme zdvihli zrak. Čakali sme Claudelovho partnera.

Lenže namiesto Charbonneaua tam postával akýsi strážnik – vyťahaný sveter, plantavé rifle, špinavé modré tenisky značky Nike. Spod červenej šatky na hlave mu trčali vrkoče.

Krčil sa vo dverách a jednorazovým kodakom mieril priamo na mňa.

Claudelo vo veľko na čele sa ešte väčšmi prehlbilo a nos pripomínajúci zobák papagája mu sčervenel. „*Tabarnac!*“

Ďalšie dve cvaknutia. Potom sa to strašidlo so šatkou na hlave rýchlo spakovalo.

Claudel si zasunul zbraň do puzdra, chytil sa dreveného zábradlia. „Kým sa nevrátia technici zo SIJ, hádžte do nich kamene.“

SIJ – *Section d'identité judiciaire*. Québecká obdoba vyšetrovateľov miesta činu.

Sledovala som, ako Claudelov dokonalý zadok vo vypasovaných nohaviciach mizne v malom obdĺžnikovom otvore. Provokovalo ma to, najradšej by som vzala kameň, namierila a hodila ho doňho, ale zdržala som sa.

Zhora ku mne doliehali tlmené hlasy, dupot. Dolu bolo počuť len vrčanie generátora, ktorý dodával štavu prenosným reflektorom.

So zatajeným dychom som načúvala tieňom vôkol seba.

Nijaké pišťanie. Nijaké škrabanie. Nijaké cupitanie.

Rýchlým pohľadom som prebehla celú miestnosť.

Nikde nič, nijaké ostrážité očká, nijaké šupinaté chvosty.

Tie malé beštie sa pravdepodobne pripravovali na ďalší útok.

Hoci som nesúhlasila s Claudelovým prístupom, v jednom som mu musela dať za pravdu – bez týchto hlodavcov by som sa pokojne zaobišla.

Spokojná s chvíľkovou samotou, znovu som sa sústredila na plesnivú debnu pri svojich nohách. *Posilňujúci nápoj Doktora Energika. Ste unavení na smrť? Doktor Energik vás postaví na nohy a roztancuje vám všetky kosti!*

Tak tieto kosti už neroztancuješ, doktorko.

Pozorne som si prezerala desivý obsah debny.

Väčšinu kostí pokrývala vrstva zaschnutého blata, niektoré už boli oškrabané. V ostrom svetle reflektorov mali gaštanovohnedú farbu. Kľúčna kosť, rebrá, panva.

Ľudská lebka.

Dočerta!

Aj keď som to už vypustila z úst veľakrát, nezaškodí, keď to zopakujem. Pricestovala som zo Charlotte do Montrealu o deň skôr, aby som sa pripravila na utorňajšiu výpoveď pred súdom. Išlo o prípad muža obvineného z vraždy vlastnej manželky, ktorú rozrezal na kusy. Mala som dosvedčiť správnosť výsledkov analýzy stôp po píle, ktoré som našla na jej kostre. Bol to komplikovaný prípad a chcela som si všetko ešte raz prejsť. Namiesto toho som mrzla v špinavej pivnici pod akousi pizzeriou.

Hneď ráno prišiel za mnou do kancelárie môj šéf Pierre LaManche. Podľa toho, ako sa na mňa díval, som okamžite vedela, čo bude nasledovať.

Oznámil mi, že v pivnici jednej rýchloobslužnej pizzerie sa našli kosti. Majiteľ privolať políciu, tá kontaktovala koronera a ten o náleze informoval ústav súdneho lekárstva.

LaManche chcel, aby som sa na ne zašla pozrieť.

„Dnes?“

„S'il vous plaît.“

„Zajtra svedčím na súde.“

„V tom Pétitovom procese?“

Prikývla som.

„Možno ide o zvieracie ostatky,“ nadhodil LaManche dokonalou parížskou francúzštinou. „Nemalo by ti to zabráť veľa času.“

„Kde je to?“ Načiahla som sa po zápisníku.

LaManche mi prečítal adresu z lístka, ktorý držal v ruke: Rue Ste-Catherine, niekoľko ulíc východne od Centre-ville.

Rajón CUM.

Claudél.

Pri pomyslení na prácu s Claudelom v ten deň prvý raz zo mňa vyletelo „dočerta“.

Na území ostrovného mesta Montreal a jeho najbližšieho okolia funguje niekoľko malých miestnych policajných oddelení, ale medzi orgánmi činnými v trestnom konaní sú len dvaja hlavní hráči – SQ a CUM. SQ, čiže *La Sûreté du Québec* predstavuje provincionálnu zložku. Dohliada na bezpečnosť v odľahlých končinách a v mestách, ktoré nemajú vlastnú políciu. CUM alebo *Communauté Urbaine de Montréal* je mestská polícia. Celý ostrov spadá pod CUM.

Luc Claudel a Michel Charbonneau sú detektívi kriminálneho oddelenia CUM. Ako forenzná antropologička provincie Québec s nimi spolupracujem už dlhé roky. So Charbonneauom ide vždy o veľmi príjemnú spoluprácu. S jeho partnerom je to vždy len spolupráca. Luc Claudel je dobrý policajt, ale má trpezlivosť petardy, citlivosť Vlada Nabijača a pretrvávajúci skeptický pohľad na všetko, čo súvisí s forenznou antropológiou.

Aj keď sa veľmi dobre oblieka.

Keď som pred dvoma hodinami prišla na miesto nálezu, debna Doktora Energika bola už plná ledabolo nahádzaných kostí. Hoci Claudel ma ešte ani zďaleka neinformoval o všetkých podrobnostiach, predpokladala som, že tá hromada v debne bola iniciatíva majiteľa, ktorému možno pomáhal aj ten nešťastný inštalatér. Mojou úlohou bolo určiť, či sú nájdené ostatky ľudské.

Boli.

Pri tomto zistení zo mňa vyletelo druhé „dočerta“ v ten deň.

Mojou ďalšou úlohou bolo zistiť, či pod podlahou v pivnici ešte niekto neleží. Začala som tromi osvedčenými technikami prieskumu.

Keď som baterkou zo šikmého uhla zamierila na podlahu, ukázali sa v hline prepadliny. Pri sondovaní som pod každou narazila na odpor, čo svedčilo o prítomnosti nejakého predmetu. Skúšobný výkop odhalil ľudské kosti.

S nerušeným študovaním Pétitovho spisu som sa mohla rozlúčiť.

Oznámila som svoje zistenie ostatným a Claudel so Charbonneauom rozšírili moju zbierku ranných nadávok o niekoľko ďalších exemplárov. A pridali k nim zopár typicky québeckých vulgarizmov.

Privolali vyšetrovateľov zo SIJ. Začala sa obhliadka miesta činu. Rozostavili svetlá, urobili pár záberov. Kým Claudel so Charbonneauom vypočúvali majiteľa a predavača, v pivnici sa činil georadar. Pod každou priehlbínou, v hĺbke zhruba desať centimetrov, signalizoval prítomnosť pevného objektu. Inak bola pivnica čistá.

Kým si technici dali prestávku, Claudel a jeho poloautomatický kamarát vytvorili dočasnú hliadku proti potkanom. Ja som zatiaľ vytýčila dve jednoduché mriežky so štyrmi štvorcami. Práve som priväzovala posledný motúz k poslednému kolíku, keď Claudel konečne dostal príležitosť zahrať sa na Ramba.

A teraz čo? Mám čakať, kým sa vrátia technici?

To určite!

Využila som ich vybavenie, nafotila a natočila som všetko, čo bolo treba. Potom som si chvíľu šúchala ruky, aby som si obnovila krvný obeh, navliekla si čisté rukavice, čupla som si a začala som lopatkou odhrabávať hlinu zo štvorca 1-A.

Zmocnilo sa ma známe vzrušenie, aké ma sprevádza na každom mieste činu. Zrýchlené zmysly, napnutá zvedavosť. Čo keď tam nič nie je? A čo keď tam naozaj niečo je?

Úzkosť.

Čo ak jedným nesprávnym pohybom zničím nejaký dôležitý dôkaz?

Pomyslela som na iné vykopávky. Na iné obete. Na faľošného svätca vo vypálenom kostole. Na bezhlavého mladíka v motorkárskom klube. Na feťákov, rozstrieľaných ako rešeto a zakopaných pri rieke.

Neviem, ako dlho som sa hrabala v zemi, keď sa vrátili technici zo SIJ. Ten vyšší niesol dva plastové poháriky. Pátala som v pamäti po jeho mene.

Koreň. Vyhúknutý a štíhly ako koreň. Koreň sa po francúzsky povie *racine*. Výborne! Mnemotechnická pomôcka fungovala.

René Racine. Nováčik v tíme. Miesto činu sme spolu prehliadali zatiaľ len niekoľkokrát. Jeho o niečo menším protivkom bol Pierre Gilbert. Toho poznám už roky.

Srkala som vlažnú kávu, pritom som ich oboznámila s tým, čo som urobila počas ich neprítomnosti. Požiadala som Gilberta, aby filmoval priebeh ďalšej práce a vynášal odhrabanú hlinu, Racine ju bude preosievať.

Vrátila som sa k mriežke.

Len čo som vo štvorci 1-A odhrabala asi osem centimetrov zeminy, presunula som sa do štvorca 1-B. Potom do štvorca 1-C a nakoniec do štvorca 1-D.

Nič. Iba hlina.

Fajn. Georadar zaznamenal objekty v hĺbke desať centimetrov pod povrchom.

Kopala som ďalej.

Prsty na rukách aj na nohách som mala načisto zmrznuté. Chlad mi prenikal až do špiku kostí. Stratila som pojem o čase.

Gilbert nosil vedrá s hlinou od štvorcov k situ. Racine ju preosieval. Gilbert pritom občas niečo odfotil. Keď som sa v celej mriežke dostala osem centimetrov pod povrch, vrátila som sa do štvorca 1-A. Prestala som kopať, keď som sa dostala do hĺbky pätnásť centimetrov. Potom som prešla s rovnakým plánom do ďalšieho štvorca.

V štvorci 1-B som zahrabla lopatkou do zeme sotva dvakrát, keď som si všimla zmenu v zafarbení hliny. Požiadala som Gilberta, aby posunul reflektory.

Stačil jediný pohľad a tlak mi vyletel ako raketa.

„Bingo!“

Gilbert si čupol vedľa mňa. Racine ho nasledoval.

„Quoi?“ spýtal sa Gilbert. Čo je to?

Hrotom lopatky som prešla po vonkajšom okraji škvrny presakujúcej do štvorca 1-B.

„Hlina je tu tmavšia,“ poznamenal Racine.

„Sfarbenie naznačuje rozklad,“ vysvetlila som.

Obaja technici pozreli na mňa.

Ukázala som na štvorce 1-C a 1-D. „Nieкто alebo niečo tu skončilo svoju púť.“

„Mám zavolať Claudela?“

„Jasné, nech si to užije.“

Po ďalších štyroch hodinách som mala prsty zmrznuté na cencúľ. Hoci som mala na sebe teplú čiapku, hrubý šál a bundu s kapucňou zo stopercentne mikropórového, polyuretánového polymerizovaného nylonového a ešte neviemakého materiálu s odolnosťou do mínus štyridsať stupňov Celzia, triasla som sa ako osika.

Gilbert chodil po pivnici, fotografoval a filmoval miesto činu zo všetkých možných uhlov. Racine ho pozoroval, dlane schované v rukaviciach si tisol pod pazuchy, aby si ich aspoň trochu zahrial. Obom bolo v ich arktických kombinézach očividne príjemne.

Claudel a Charbonneau, dvaja policajti z oddelenia vražd, stáli vedľa seba, nohy rozkročené, ruky zopnuté pred genitáliami. Obaja mali na sebe čierne vlnené kabáty a čierne kožené rukavice. Ani jeden sa netváril nadšene.

Steny zdobilo osem mŕtvych potkanov.

Jama, ktorú vyhrabal inštalatér, a obidve priehlbiny boli už odkryté do hĺbky šesťdesiat centimetrov. Tá prvá ukryvala niekoľko rozhádzaných kostí, ktoré zostali po vyčistení inštalatéra a majiteľa pizzerie. Zato výkopy v priehlbínach vydali iný príbeh.

Kostra pod mriežkou číslo jeden ležala schúlená v embryonálnej polohe. Neboli na nej nijaké zvyšky odevu, nijaká tkanina sa nezachytila ani pri osievaní zeminy na site.

Telo zahrabané pod mriežkou číslo dva bolo v čomsi zabalené a zviazané. Vytrčajúce časti vyzerali ako ľudské ostatky.

Zľahka som odhrnula posledné zvyšky zeminy z druhého nálezu, odložila som štetec, postavila sa a niekoľkokrát som podupala nohami, aby som si ich lepšie prekrvila.

„To je deka?“ Charbonneau v tej zime zachrípol.

„Skôr to vyzerá ako koža,“ povedala som.

Ukázal palcom na debnu od nápojov Doktora Energika.

„Žeby zvyšky toho chlapíka v debne?“

Detektív seržant Michel Charbonneau sa narodil v Chicoutimi, čo je šesť hodín autom na sever od Montrealu, v oblasti, ktorá sa nazýva Saguenay. Predtým ako sa pridá k CUM, niekoľko rokov pracoval na ropných poliach v západnom Texase. Na svoju kovbojskú mladosť bol hrdý a so mnou sa vždy bavil v mojej materčine. Po anglicky hovoril slušne, aj keď občas vyslovoval *d* namiesto *t*, zamieňal prízvuk a používal len toľko slangových výrazov, koľko sa zmestilo pod kovbojský klobúk.

„Dúfajme.“

„Tak vy dúfate?“ Z Claudelových úst vyšiel obláčik pary.

„Áno, *monsieur* Claudel. Dúfam.“

Claudel stisol pery, no ďalšiu poznámku si odpustil.

Keď Gilbert dofotil zviazané telo, kľakla som si k nemu a šklbla rohom kože. Roztrhla sa.

Vlnené palčiaky som vymenila za chirurgické rukavice, naklonila som sa a potiahla za voľný koniec. Opatrne som oddeľovala kožený obal od kostry, pomaly som ho dvíhala a odhrňala.

Keď už bola vonkajšia vrstva celá stočená naľavo od tela, pustila som sa do vnútornej. Na niektorých miestach sa vlákna látky prichytili na kostiach. Skalpelom som odstraňovala zhnitú kožu z kostry, ruky sa mi triasli od zimy aj z nervozity.

„Čo je to biele?“ spýtal sa Racine.

„Adipocer.“

„Adipocer?“ zopakoval nechápavo.

„Mŕtvolný vosk,“ odsekla som. Nemala som ani najmenšiu chuť púšťať sa do prednášky z chémie. „Mastné kyseliny a vápnik, ktoré vylučuje svalstvo alebo podkožný tuk, prechádzajú chemickými zmenami. Výsledkom je mŕtvolný vosk. Zvyčajne vzniká na mŕtvom tele po dlhom čase pod zemou alebo vo vode.“

„Prečo to nie je aj na druhých ostatkoch?“

„To neviem.“

Počula som, ako si Claudel pohrdavo odfrkol. Ignorovala som ho.

Po štvrťhodine som oddelila aj vnútornú vrstvu, čím som odhalila celú kostru.

Lebka bola na mieste, no v značne poškodenom stave.

„Tri hlavy, traja ľudia,“ skonštatoval Charbonneau, čo bolo každému jasné aj bez jeho poznámky.

„*Tabarnouche!*“ ulavil si Claudel.

„Dočerta!“ sekundovala som mu.

Gilbert s Racinom nepovedali nič.

„Tušíte, na čo sme tu narazili, doktorka?“ spýtal sa Charbonneau.

S námahou som sa narovnala. Osem očí sledovalo, ako sa pomaly presúvam k debne Doktora Energika.

Postupne som z nej vybrala obidve polovice panvy a lebku a každú kosť som zbežne preskúmala.

Potom som sa vrátila k prvej vykopanej jame, kľakla som si, odobrala rovnaké kosti a prezrela si ich na svetle.

Bože dobrý!

Vrátila som kosti na miesto, preliezla som štvornožky k druhej jame, načiahla sa a preskúmala úlomky lebky.

Nie! Už dost! Zase tie bezbranné obeť.

Vybrala som z jamy pravú polovicu panvy.

Pred našimi tvármi stúpala vydychovaná para.

Sadla som si na päty a odstránila hlinu z ohanbovej spomy.

Cítila som, ako mi hruďou prechádza ľadový klin.

Tri ženy. Mladé ženy. Dievčatá na prahu dospelosti.

2

V utorok ráno ma prebudila rozhlasová predpoveď počasia a hneď mi bolo jasné, že bude zima ako v mrazničke. Nie nejakých päť stupňov nad nulou, pri ktorých občas v januári v Severnej Karolíne toľko nariekame, ale skutočná arktická kosa. Taká kosa, že keď sa prestanem hýbať, zmrznem a zožerú ma vlci.

Milujem Montreal. Mám rada tú sotva dvestopäťdesiat metrovú horu, starý prístav, Malé Taliansko, Čínsku štvrť, Gay Village, mrakodrapy z ocele a zo skla v Centre-ville, staré štvrte s krivolakými uličkami, so sivou kamennou dlažbou a s neuveriteľnými schodiskami.

Montreal je schizofrenický zápasník, ktorý neprestajne bojuje sám so sebou. Bije sa v ňom anglofónna polovica s tou frankofónnou, separatisti s federalistami, katolíci s protestantmi, staré s novým. Pre mňa je to úchvatné mesto. *Empanadas, falafel, poutine, kung-pao* – miešajú sa v ňom všetky možné kultúry a ja sa ich neviem nabažiť. Írska krčma U Hurleyho, Katsura, L'Express, pekáreň na Fairmount Avenue známa fantastickými bagelmi, trattoria Trestevere.

Veľmi rada sa zúčastňujem na nekonečnom kolobehu tunajších festivalov – Medzinárodný džezový festival, gurmánske slávnosti, filmový festival, každoročné ochutnávanie chrobákov a červov v Insektáriu. Pravidelne navštevujem obchody na Ste-Catherine, trhy na Jean-Talon a Atwater, starožitníctva okolo Notre-Dame. Chodím do múzeí, užívam si pikniky v parkoch, bicyklujem sa popri kanáli Lachine. Zo všetkého mám skutočne obrovský pôžitok.

Nikdy sa však nedokážem tešiť z tunajšieho počasia v období medzi novembrom a májom.

Priznávam, veľmi dlho som žila na juhu. Neznášam, keď mi je zima. Nemám trpezlivosť so snehom ani s ľadom. Nechajte si svoje čižmy, labelá na popraskané pery a ľadové hotely. Dajte mi kľafasy, sandále a krém na opaľovanie s faktorom aspoň tridsať.

Môj kocúr Birdie to vidí rovnako. Keď som sa posadila, vstal, natiahol sa a znova zaliezol pod paplón. Pobavenie som sledovala, ako sa jeho telo mení na pevný guľatý hrboľ. Birdie. Môj jediný verný spolubývajúci.

„Súhlasím s tebou, Bird,“ povedala som a vyplla som rádiodubík.

Hrboľ sa ešte väčšmi nahrbil.

Pozrela som na hodinky. Pol šiestej.

Pohľadom som zaletela k oknu. Za sklom tma ako v sude.

Vystrelila som z postele sťa blesk a utekala do kúpeľne.

O dvadsať minút som už sedela v kuchyni za stolom so šálkou kávy a Pétitovým spisom rozloženým pred sebou.

Marie-Reine Pétitová, štyridsaťdva rokov, matka troch detí. Pracovala v pekárni. Pred dvoma rokmi záhadne zmizla. Po štyroch mesiacoch sa jej rozložené torzo našlo v hokejovej taške v kôlni za domom. Hlava a končatiny boli ukryté neďaleko v podobnej batožine.

Pri prehliadke pivnice sa našla lupienková pílka, rámová píla na kov a tesárska píla. Analyzovala som zárezy na kostiach Marie-Reine, aby som zistila, či mohli byť urobené niektorým z nástrojov, ktoré sa našli u jej manžela. Pri rámovej píle som trafila do čierneho. Réjeana Pétita teraz súdili za vraždu manželky.

Po dvoch hodinách a troch šálkach kávy som pozbierala fotografie a dokumenty, vložila som ich do spisu a letným pohľadom som naposledy prebehla súdne predvolanie.

*De comparaître personnellement devant la Cour de Québec,
Chambre criminelle et pénale, au Palais de Justice de Mon-
tréal, à 9 heures, le 3 décembre...*

Paráda! Vraj *osobná* pozvánka podať svedeckú výpoveď. Je asi taká osobná ako predvolanie na daňovú kontrolu. Potvrdenie účasti sa nevyžaduje.

Poznačila som si číslo súdnej siene.